

በይቲ ፍጻሜታት 2022

ሊድያ ተክለማርያ

ርክብ መራሕትን አምባሳደራትን ሃገራት ፕረዚደንት ሶማሌ ሓሰን ሼኽ ማሕሙድ፣ አብ ሓምሊን ሕዳርን፣ ፕረዚደንት ኬንያ ዊልያም ሩቶ ብፀን 10ን ታሕሳስ፣ ሚኒስትር ጉዳያት ወጻኢ ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይና - ቀንግ ዩ ድማ፣ ብ4ን 5ን ጥሪ አብ ኤርትራ ናይ ስራሕ ምብጻሕ ፈጸሞም። ፕረዚደንት ሓሰን ሼኽ ማሕሙድ፣ ካብ 9 ክሳብ 12 ሓምሊ ከምኡ'ውን ካብ 10 ክሳብ 12 ሕዳር 2022 አብ ኤርትራ አብ ዝጸንሓሉ፣ ምስ ፕረዚደንት ኢሳይያስ አፈወርቂ አብ ምምዕባል ክልተኣዊ ዝምድናን ሓባራዊ አገዳስነት አብ ዘለዎም ዞባዊ ጉዳያትን ዘትዮም። ፖለቲካዊ፣ ዲፕሎማሲያዊ፣ ጸጥታዊ፣ ቁጠባዊ፣ ማሕበራውን ባህላውን ምትሕግጋዝ ኤርትራን ሶማሊያን ንምድንፋዕ ድማ ተሰማሚያም። ፕረዚደንት ሓሰን ሼኽ ማሕሙድ አብ ዑደቱ፣ አብ ዞባታት ደቡብን ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪን ዝሰላሰል ዘሎ መደባት ልምዓት ተግዚቡ። አብ ኤርትራ ዝሰልጥኑ ዘለዉ ሶማላውያን ፍሉያት ሓይልታት፣ ሓይልታት አየርን ባሕሪን፣ ከምኡ'ውን ሞያውያን ጂኦግራፍያዊ ካርታን ሓበሬታን እውን በጸሑ።

አብ መወዳእታ፣ ኤርትራን ሶማሊያን፣ ንታሪኻዊን ሕውነታዊን ምትእስሳር፣ ከምኡ'ውን ድልድል ሓባራዊ ምሕዝነት ህዝብታት ኤርትራን ሶማሊያን መሰረት ብምግባር፣ ብ12 ሓምሊ 2022 መዘክር ሓባራዊ ስምምዕ ከቲመን። ፕረዚደንት ሪፓብሊክ ኬንያ ዊልያም ሩቶ እውን፣ ብፀን 10ን ታሕሳስ አብ ኤርትራ ወግግዊ ምብጻሕ ፈጸሙ። ምስ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ድማ፣ አብ ምምዕባል ክልተኣዊ ዝምድናታትን ምድንፋዕ ዞባዊ ሽርክነትን

ተመያዪጦም። አብ መወዳእታ፡ ኤርትራን ኬንያን - ክልተኣዊ ዝምድናኣን ንምድንፋዕ፡ ምትእስሳር ህዝብታተን ንዘባዊ ውህደት ብዘገልግል ኣገባብ ንምድልዳል፡ ዜጋታተን ካብን ናብን ኣብ ዝገብርዎ ምንቅስቃስ ዝሕተትዎ ናይ ቪዛ ቅጥዕታት ክተርፍ፡ ከምኡ'ውን ኣብ ሕብረት ኣፍሪቃ ምትሕብባረን ከዕዝዞ ኣብ ምርድዳእ በጺሖን።

ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይና - ዋንግ ዩ እውን ኣብ ኤርትራ ናይ ስራሕ ምብጻሕ ፈጸሙ እዩ። ምስ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂን ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ኣቶ ዑስማን ሳልሕን ድማ፡ ኣብ ምድንፋዕ ኩሉ-መዳያዊ ክልተኣዊ ዝምድናን ሓባራዊ ኣገዳስነት ኣብ ዘለዎም ዞባውን ዓለማውን ጉዳያትን ምዕባላታትን ተዘራሪቡ። ኣብ መወዳእታ፡ ኤርትራን ቻይናን ስትራቴጂያዊ ሽርክነተን ንምድልዳል፡ ብቐንዱ ከኣ ኣብ ምምዕባል ዓቕሚ-ሰብ፡ ትሕተ-ቅርጺ፡ ምምዕባል ወደባት ባጽዕን ዓሰብን፡ ከምኡ'ውን ኣብ ዕደና ኣትኩረን ክሰርሓ ተሰማሚዖን። =ፕረዚደንት ኢሳይያስ ብዘይካዚ፡ ንፍሉይ ልኡኽ ቻይና ኣብ ጉዳያት ቀርኒ ኣፍሪቃ ኣምባሳደር ሹ ቢንግ እውን፡ ብ12 መጋቢትን 16 መስከረምን፡ ንምክትል ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ህንዲ ሙራለድሃራን ሸላምቬሊ ብ15 መስከረም፡ ንፍሉይ ልኡኽ ፕረዚደንት ፑቲን - ሚኒስተር ቦግዳኖቭ ብ7 ለካቲት፡ ንላዕለዎይ ልኡኽ ዞባ ዳርፎር ናይ ሱዳን ብ20 ታሕሳስ ተቐቢሉ ኣዘራሪቡ። ምስ ምክትል ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ህንዲ ሙራለድሃራን ሸላምቬሊን ኣብ ዝገበርዎ ርክብ፡ ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ህንዲ ሓቀኛ መሻርኽቲ ኤርትራ ምጻና ገለጹ። ክልቲኣን ሃገራት ካብ ዝተሓባበራሉ ሓያሎ ዓውድታት፡ ትምህርቲ፡ ጥዕና፡ ጸዓትን ሕርሻን እቶም ቀዳምነት ዝወሃቦም ምጻኖም ክግለጽ እንከሎ፡ ኣብ ዓውዲ ዲፕሎማሲን ኣህጉራዊ መጋባእያታትን እውን ምትሕብባረን ከሓይላ ተሰማሚዖን።

መልእኽቲ ፕረዚደንት ፑቲን ሓዙ ንዝመጸ ፍሉይ ልኡኽ ፕረዚደንት ፑቲን -ሚኒስተር ቦግዳኖፍ ኣብ ዘዘራረበሉ ኣጋጣሚ ድማ፡ ፕረዚደንት ኢሳይያስ - ሩሲያ ኣገዳሲት መሻርኽቲ ኣፍሪቃ ብምጻን፡ ንምዕባላ ህዝቢ ኣፍሪቃ ዓቢ ኣበርክቶ ክትገብር ከምእትኸእል፡ ገለጹሉ። ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ብዋና ኣመሓዳሪ - ሚኒ ኣርኮ ሚናዊ ምስ ዝተመርሖ፡ ሓሙሽተ ኣመሓደርቲ ኣውራጃታትን ሞያውያን ኣማኸርትን ዝሓቆፈ ላዕለዎይ ልኡኽ ዞባ ዳርፎር - ሱዳን ከኣ፡ ኣብ መንጎ ኤርትራን ሱዳንን ብሓፈሻ ምስ ዞባ ዳርፎር ድማ ብፍላይ፡ ኣብ ልምዓታዊ መደባት ዘተኩረ ክልተኣዊ ምትሕብባር ንምድንፋዕ ኣብ ዘኸኸል ዛዕባታት ዘትዮም። • ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ብ23 ሰነ ወረቐት ስራሕ ኣምባሳደራት ፈደረሽን ሩሲያ፡ ቱርኪ፡ ደቡብ ሱዳን፡ የማን፡

ታይላንድ፣ ማውሪታንያ፣ ናይጄርያ፣ ፊሊፒንስ፣ ናሚቢያን ጃፓንን ተቆቢሉ። እቶም አምባሳደራት ምስ ፕረዚደንት ኢሳይያስ አብ ዝገበርዎ ርክብ፡ ብዛዕባ ክልተኣዊ ዝምድና፣ ዞባውን ዓለማውን ጉዳያትን ምዕባላታትን፣ ሽርክነታዊ ምትሕግጋዝ ክግበረሎም ዝኸለገል ዓውድታትን ጽላታትን፣ ከምኡ'ውን ኩሉ-መዳያዊ ኩነታት ሃገሮም ምስናይ ብድሆታቱን ዕድላቱን ተዘራሪቦም። እቶም አምባሳደራት፡ አብ ኤርትራ አብ ዝጸንሑሉ እዋን፡ ንምምዕባል ክልተኣዊ ዝምድናን ሽርክነታዊ ምትሕግጋዝን አብ ኩሉ መዳያት ከምዝሰርሑ አረጋጊጾም።

ብኻልእ ወገን፡ አምባሳደር ኤርትራ አብ ሪፖብሊክ ሱዳን ዒሳ አሕመድ ዒሳ፡ ከም ተንቀሳቓሲ አምባሳደር አብ ሊብያ፡ ብ29 ጥቅምቲ ወረቐት ስርሑ ንፕረዚደንት ሊብያ መሓመድ ዩንስ አል-መንፊ አረኪቡ። አምባሳደር ዒሳ፡ ክልተኣዊ ዝምድናን ሽርክነታዊ ምትሕግጋዝን ንምድንፋዕ፡ ከምኡ'ውን ንክልቲኣን ሃገራት አብ ዘገድሱ ጉዳያት ብሓባር ንምስራሕ ብወገን ኤርትራ ዘሎ ቅርብነት አረጋጊጹ። ፕረዚደንት መሓመድ አል-መንፊ ብወገኑ፡ ሕውነታዊ ዝምድናታት ሊብያን ኤርትራን ንምድልዳል፡ አብ ዲፕሎማሲ፡ ቁጠባን ዞባውን አህጉራውን ጉዳያትን ብሓባር ንምስራሕ፡ ብወገን ሃገሩ ንዘሎ ድሌትን ድልውነትን አነጻሩ። አምባሳደር ዒሳ ብ16 ሰነን 12 መስከረምን ምስ አቡ-መንበር ልኡላዊ ባይቶ ሱዳን ጀነራል ዓብዱልፋታሕ አልቡርሃን አብ ዝገበሮ ርክብ ድማ፡ ዝምድና ኤርትራን ሱዳንን ንምድንፋዕ ዝተወጠኑን ዝተበጋገሱን መደባት ድሕሪ ምግምጋም፡ ኤርትራ ንርግኣት ምብራቕ ሱዳንን ምሕያል ዝምድናታት ህዝቢታትን ዘበገሰቶ መደብ ከም እትቐጽሎ አረጋጊጹ።

ጀነራል አልቡርሃን ብወገኑ፡ ህዝብን መንግስትን ኤርትራ አብ ጎድኒ ሕርያ ህዝቢ ሱዳን ደው ብምባል ንዘካይድዎ ዘለዉ ምቕሉል ጸዕሪ ብሓፈሻ፡ ንኩሉ-መዳያዊ ደገፍ ፕረዚደንት ኢሳይያስ አፈወርቂ ድማ ብቐንዱ ዘለዎ ክብሪ ገሊጹ። ቁጠባዊ ስምምዓት • መንግስቲ ኤርትራን ውድብ ሕቡራት ሃገራትን፡ ካብ 2022 ክሳብ 2026 ዝቐጽል ናይ 5 ዓመታት “መቓን ምትሕግጋዝ ዘላቂ ምዕባላ”፡ ብ25 ጥሪ አብ አስመራ አብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት ብወግዒ አበጊሶም። እቲ ብቐንዱ ምስ ቀዳምነታት ልምዓታዊ መደባት ኤርትራ ዝሳነ ናይ ምትሕግጋዝ መቓን፡ ጽላታት ትሕተ-ቅርጺ፡ ሕርሻ፡ ጸዓት፡ ኢንዱስትሪ፡ ምዕቃብ ማይ፡ ትምህርቲ፡ ጥዕና፡ ከምኡ'ውን ምምዕባል ሰባዊ ጸጋታትን ዓቕሚ ትካላትን ዘጠቓለለ እዩ። ብመሰረት እዚ፡ ካብ 25 ክሳብ 28 ጥሪ አብ ኤርትራ ናይ ስራሕ ምብጻሕ ዝፈጸመ ላዕለዋይ ጉድለ ሕቡራት ሃገራት፡ ቀዳምነታት ሽርክነታዊ ዝምድናታት ብምልላይ፡ ምትሕግጋዝን

ውህደትን ንምሕያል ዝግለመ ርክባት ምስ ሚኒስትራትን ካልኣት ላዕለዎት ሰብ-መዚን ተራኺቡ፡ ናይ ልምዓት ቦታታትን ፕሮጀክትታትን እውን በጸሑ። ዑደትን ርክባትን ላዕለዎይ ልኡኽ ኤርትራ • ብሚኒስትር ጉዳያት ወጻኢ ኣቶ ዑስማን ሳልሕን ኣማኻሪ ፕረዚደንት ኣቶ የማነ ገብረኣብን ዝቈመ ላዕለዎይ ልኡኽ ኤርትራ፡ ኣብ ፍሰያ ናይ ክልተ መዓልታት ናይ ስራሕ ምብጻሕ ክፍጽም እንከሎ፡ ብ፬ ግንቦት መልእኽቲ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ናብ ፕረዚደንት ወተሃደራዊ ባይቶ ጫድ - ጀነራል መሃመት እድሪስ ደቢ፡ ብ5 ግንቦት ናብ ፕረዚደንት ሪፓብሊክ ደቡብ ሱዳን ሳልሻኪር ማያርዲት፡ ብ11ን 20ን ሚያዝያ ድማ ናብ ፕረዚደንት ልኡላዊ መሰጋገሪ ባይቶ ሱዳን ጀነራል ዓብዱልፋታሕ ኣልቡርሃን ኣብጸሑ። ላዕለዎይ ልኡኽ ኤርትራ፡ ብዕድመ ሚኒስትር ጉዳያት ወጻኢ ሰርጌ ላቭሮቭ ኣብ ፍሰያ ኣብ ዝገበሮ ናይ ስራሕ ምብጻሕ፡ ኣብ ክልተኣዊ ዝምድና፡ ህልው ኩነታት ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃን ኣህጉር ኣፍሪቃን ድሕሪ ዘካየዱ ዘተ፡ መትከላዊ መርገጺ ኤርትራ ብምርግጋጽ፡ ፍሰያን ዩክሬንን ኣብ መንጎኦን ንዘሎ ግጭት ብክልተኣዊ ልዝብ ፍታሕ ከናድያሉ ጸዊዑ።

presidence.td

ላዕለዎይ ልኡኽ ኤርትራ፡ መልእኽቲ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ናብ ፕረዚደንት ወተሃደራዊ ባይቶ ጫድ - ጀነራል መሃመት እድሪስ ደቢ ኣብ ዘብጻሑ ድማ፡ ኤርትራ ምስ ጫድ ዘለዋ ምትሕብባር ንምድንፋዕ ዘለዋ ድልውነት ኣረጋጊጹ። ጀነራል መሃመት እድሪስ ደቢ ብወገኑ፡ ሃገሩ ዝምድናኣ ምስ

ኤርትራ ንምዕዛዝ ቅርብቲ ምጻና ገሊጹ። ምስ ፕረዚደንት ሪፓብሊክ ደቡብ ሱዳን ሳልቫኪር ማያርዲት ድማ፡ ካብ እዋን ቃልሲ ህዝቢ ደቡብ ሱዳን ንመሰል ርእሰ-ውሳኔ ዝጅምር ታሪኻዊ ሕውነታዊ ዝምድና ህዝብታት ኤርትራን ደቡብ ሱዳንን ንምድንፋዕ ዝሕግዝ ዘተ ተኻዪዱ። ኣብ ካርቱም ምስ ኣቡ-መንበር ልኡላዊ ባይቶ ሱዳን ጀነራል ዓብዱልፋታሕ ኣልቡርሃን ኣብ ዝተኻየደ ርክብ ድማ፡ ሱዳን ኣጋጢምዋ ንዘሎ ዕቲብ ፖለቲካዊ፡ ቁጠባውን ድሕነታውን ብድሆታት ክትሰግሮ ከምእትኸእል፡ ጽኑዕ እምነት ኤርትራ ምጻኑ ገሊጹ። ፕረዚደንት ኣልቡርሃን፡ እቲ ኩነታት ቅኑዕ መኣዘን ሒዞ ናብ ዕዉት መሰጋገሪ መድረኽ ንምብጻሕ ዘኸእል ሰፊሕ ስምምዕ ንምትግባር ይስራሕ ከምዘሎ ብምሕባር፡ ንደገፍ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣመስጊኑ።

ላዕለዎይ ልኡኽ ኤርትራ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ኣህጉራዊ ዋዕላታት እውን ተሳቲፉ እዩ። ኣብ መበል 35 ኣኼባ ሕብረት ኣፍሪቃ፡ መበል 77 ዓመታዊ ጉባኤ ሓፈሻዊ ባይቶ ሕቡራት ሃገራት፡ 8ይ 'ኣህጉራዊ ዋዕላ ቶክዮ ንልምዓት ኣፍሪቃ' - "TICAD"ን ካልእን። ካብ 2 ክሳብ 6 ለካቲት ኣብ ከተማ ኣዲስ-አበባ ኣብ ዝተኣንገደ መበል 35 ኣኼባ መራሕቲ ሕብረት ኣፍሪቃ፡ ንመርገጹ ኤርትራ ዘነጸር መደረ ኣስሚዑ። ጎድኒ-ጎድኒ እቲ ኣኼባ ከኣ፡ ምስ ኮሚሽነር ሕብረት ኣፍሪቃ ንፖለቲካዊ ጉዳያት፡ ሰላምን ጸጥታን - ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ሪፓብሊክ ኬንያን ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ኣልጆርያን ኣብ ዝገበሮ ርክብ፡ ብዛዕባ ምድንፋዕ ክልተኣዊ ዝምድና፡ ከምኡውን ኣገዳስነት ውሁድ ጸዕሪ ንምስፋን ሰላም፡ ርግኣትን ምዕባለን ኣብ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ

ተዘራሪቡ። ሚኒስትር ጉዳያት ወጻኢ አቶ ዑስማን ሳልሕ፡ ብ26 መስከረም - አብ መበል 77 ዓመታዊ ጉባኤ ሓፊሻዊ ባይቶ ሕቡራት ሃገራት ንመርገጽን ርእይቶን ኤርትራ አብ ዝተፈላለዩ ጉዳያት ዘነጽር መደረ ከስምዕ እንከሎ፡ አብ አገራታት ሚኒስትራት ምንቅስቃስ ሻራ ዘይብለን ሃገራት፡ ጉጅለ መሓዙት ንምክልኻል ቻርተር ሕቡራት ሃገራት፡ ጉጅለ 77ን ቻይናን . . . አብ ዝተኻየደ አገራታት እውን ተሳቲፉ። ምስ ዋና ጸሓፊን ምክትል ዋና ጸሓፊን ሕቡራት ሃገራት፡ ምክትል ቀዳማይ ሚኒስትርን ሚኒስትር ጉዳያት ወጻኢን ፈደራላዊት ሪፓብሊክ ኢትዮጵያን ምስ ሓያሎ ካልኣትን ተራኽቡ፡ አብ ምዕዛዝ ክልተኣዊ ዝምድናታትን ምትሕግጋዝን፡ ከምኡ'ውን አብ ዓለማዊ፡ ኣህጉራውን ዞባውን ጉዳያትን ምዕባላታትን ዘትዩ።

ልኡኽ ኤርትራ፡ ብ27ን 28ን ነሓሰ አብ ቱኒዝያ አብ ዝተቐንጠ 8ይ 'ኣህጉራዊ ዋዕላ ቶክዮ ንልምዓት አፍሪቃ' - "TICAD" ኣውን ተሳቲፉ። ጎድኒ-ጎድኒ'ቲ ዋዕላ፡ ሚኒስትር ጉዳያት ወጻኢ አቶ ዑስማን ሳልሕ ምስ ሚኒስትር ጉዳያት ወጻኢ ጃፓን አብ ዝገበሮ ርክብ፡ ክልተኣዊ ምትሕግጋዝን ምምኽኻርን ንምድንፋዕን ንምዕማቕን ተሰማሚዖም። • ሓደ ካብ'ቲ ኣብ'ዛ እንፋነዋ ዘለና ዓመት ዝነበሩ ዓበይቲ ፍጻሜታት፡ ኮሌጅ ኣብዮሽን ኤርትራ 25 ለካቲት በኲሪ ተመሃሮኡ ብኣድቫንሰድ ዲፕሎማ ዘመረቐሉ፡ ኣጋጣሚ እዩ ነይሩ። እቶም ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ አብ ዝተረኽበሉ ስነ-ስርዓት ዝተመረቐ ነባራትን ሓደስትን ኣባላት ሓይሊ ኣየር ኤርትራ፡ ናይ ሰለስተ ዓመት ክልሰ-ሓሳባውን ግብራውን ትምህርትን ስልጠናን ዝቐሰሙ ኰይኖም፡ ሞያታት ምብራር፡ ጽገና ነፈርቲ፡ ከምኡ'ውን ጽገና ኤለክትሮኒክስን ራዳርን እዮም ተማሂሮም። ኤርትራ፡ አብ ዝተፈላለዩ ኣህጉራዊ ዋዕላታት • ኤርትራ አብ ዓመተ 2022፡ አብ መበል 27 ኣህጉራዊ ዋዕላ ክለማ፡ አብ ዋዕላ ምምካት ደርቂ፡ ምድካይ መሬትን ምድረብዳነትን፡ ዋዕላ ምቀጽጻር ኣንበጣ ምድረ-ብዳ፡ ከምኡ'ውን አብ መበል 41 ጉባኤ ኣህጉራዊ ውድብ ሲቭል ኣብዮሽን ክትሳተፍ እንከላ፡ 'ወለንታዊ ሃገራዊ ገምጋም' 2022 ናብ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣቕሪባ። ብሚኒስትር መሬት፡ ማይን ኣከባብን ኣቶ ተስፋይ ገብረስላሴ ዝምራሕ፡ ኣምባሳደር ኤርትራ አብ ሪፓብሊክ ግብጺ ኣቶ ፋሲል ገብረስላሴ ዝርከቦ ልኡኽ ኤርትራ፡ ካብ 6 ክሳብ 18 ሕዳር ከተማ ሻርም ኣል-ቬኽ አብ ዘኣንገደቶ መበል 27 ዋዕላ ክለማዊ ለውጢ ተሳቲፉ።

ኣብ'ቲ ዋዕላ፡ ልኡኽ ኤርትራ ነቲ ብደረጃ አፍሪቃን አብ ምምዕባል ዝርከባ ሃገራትን ዝቐረበ ዛዕባ ብሓሳብን ጽሑፍን ብምድጋፍ፡ ክለማዊ ለውጢ ንምፍዋስ፡ ሃገራት ንዝኣተዋኦም መብጽዓታት ምንካይ ትፋእ ጋዛት ከተግብራ

አተሐሳሴቱ። ካብ 9 ክሳብ 20 ግንቦት ኣብ ኣቢጃን - ኣይቮሪኮስት ኣብ ዝተጋብአ፡ ካብ 196 ሃገራት ዝተወከሉ ኣስታት 2000 ልኡኻት ዝተሳተፉሉ 'ዓለማዊ ዋዕላ ምምካት ደርቁ፡ ምድካይ መሬትን ምድረበዳነትን' እውን ተሳቲፋ። ኣብቲ ዋዕላ ዝተሳተፈ ልኡኻ ኤርትራ ድማ፡ “መዓልቲ ምምካት ደርቁ” ኣብ ዝተሰምዩ ፍሉይ መደብ፡ ንተመኡሮ ኤርትራ ኣብ ተሃድሶ መሬት ዝምልከት፡ ብምርኣት ሰነዳዊ ፊልም ዝተሰነዩ መግለጺ ኣቕሪቡ። ኤርትራ፡ ካብ 5 ክሳብ 9 ሰነ ኣብ ጅዳ - ስዑድያ ኣብ ዝተቃንዐ መበል 32 ዋዕላ ኮሚሽን ምቑጽጻር ኣንበጣ ምድረ-በዳ ማእከላይ ዞባ፡ ከምኡ'ውን ኣብ መበል 36 ኣኼባ ፈጻሚ ኮሚቴ ኮሚሽን እውን ተሳቲፋ። እቲ ኣብኡ ዝተሳተፈ ልኡኻ ከኣ፡ ኤርትራ ንእትኸተሎ ናይ ምክልኻል ስትራተጂ፡ ንእተካይዶ ናይ ምቑጽጻር ስራሓትን ኣማራጺታትን፡ ከምኡ'ውን ውህደት ኣካላት መንግስቲ፡ ህዝብን ናይ ልምዓት መሻርኻትን ኣብሪሁ። ካብ 27 መስከረም ክሳብ 7 ጥቅምቲ ኣብ ሞንትሪያል - ካናዳ ኣብ ዝተቃንዐ መበል 41 ጉባኤ ኣህጉራዊ ውድብ ሲቭል ኣብዮሽን፡ ብ14ን 15ን ሓምለ ኣብ ሉሳካ - ዛምብያ ኣብ ዝተኻየደ መበል 41 ስሩዕ ዋዕላ ፈጻሚ ቤት-ምክሪ ሚኒስትራት ሕብረት ኣፍሪቃ፡ ብ12 ሓምለ ኣብ ኒውዮርክ ኣብ ዝተኻየደ መድረኽ ላዕለዎይ ፖለቲካዊ ጽፍሒ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ንዘላቂ ልምዓት . . እውን ተሳቲፋ።

ዘቤታዊ ማሕበራዊ ኣገልግሎት • ሚኒስትሪ ጥዕና፡ ካብ 21 ክሳብ 25 ሕዳር 2022፡ ኣብ መላእ ሃገር ካብ 9 ክሳብ 14 ንዘዕድመኡን ደቂ-ኣንስትዮ ሃገራዊ ወፍሪ ክታቦት መንሽሮ ክሳድ ማህጸን ኣካዪዱ። መንሽሮ ክሳድ ማህጸን፡ ኣብ ዝተናወሐ ዓመታት ናብ መንሽሮ ዝምዕብል ዘይነቡር ቅርጺ ኮይኑ፡ ኣብ ናይ ወሊድ ዕድመ ንዘይበጽሐ ኣዋልድ ብምክታብ ንምክልኻሉ ዝከኣል እዩ። ካልኣይ እብረ ወፍሪ ክታቦት፡ ዝመጽእ ወርሒ ግንቦት 2023 ክካየድ እዩ። • ኣብ ሆስፒታል ከረን፡ ብኣስታት 90 ሚልዮን ናቕፋ ዝተሰርሐ ሓድሽ ህንጻ ኣገልግሎት መወልዳንን ክንክን ዕሸላትን፡ ብ1 ታሕሳስ ተመሪቐ። እቲ ኣገልግሎት ጀሚሩ ዘሎ ህንጻ፡ ምሉእ ሕክምናዊ ንዋት ከምዝግጠቐ ተሓቢሩ ኣሎ። ኣብ ዞባ ማእከል - ንኡስ ዞባ ሰረጅቓ ዝርከባ ዓድታት ዓደንጎዳን ኳዜንን ንልዕሊ 100 ዓመታት፡ ኣብ ዞባ ደቡብ - ንኡስ ዞባ ድባርዋ ኣብ መንጎ ዓድታት ዓዲ-ሓርቦን ዕዳጋ-ድሕናን ድማ፡ ንኣስታት 40 ዓመት ዝቐጸለ ናይ መሬት ክርክራት፡ ብዕርቁ ኣደቂሰናኦ ኣለዎ።

ወከልቲ ክልቲኦን ዓድታት ኣብ ዘስምዕዎ ቃላት፡ እቲ ንዓሰርተታት ዓመታት ዝቐጸለ ክርክር፡ ኣብ ማሕበራውን ቀጠባውን ህይወቶም ኣሉታዊ ጽልዋ ከምዝነበሮ ብምጥቃስ፡ ዕርቅን ሰላምን ንምስፋን ንዝጸዓሩ ኩሎም

አመስጊኖም። ዜና ዕረፍቲ ብጽእ ወቅዱስ አቡን ቄርሎስ፡ 5ይ ፓትርያርክ ወርእሱ-ሊቃነ ጳጳሳት ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ኤርትራ፡ አብ መበል 96 ዓመት ዕድሜኦም ብ2 ታሕሳስ ብሕማም ዓሪፎም። ብ8 ታሕሳስ - አብ አስመራ ፕረዚደንት ኢሳይያስ አፈወርቂ፡ ላዕለዎት ሰብ-ስልጣን ሊድያ ተኸለግርያም ካልኣይን መወዳእታን ክፋል መንግስትን ግንባርን፡ ልኡኻን አሓት አብያተክርስቲያን ግብጽን ኢትዮጵያን፡ መራሕቲ ሃይማኖት ኤርትራ፡ አብ ኤርትራ ዝመደበርም ዲፕሎማሲያን ሓለፍቲ ትካላት ሕቡራት ሃገራትን አብ ዝተረኸቡሉ ስነ-ስርዓት - ግቡእ ስርዓተ-ፍትሓት ምስ ተገብረሎም ድማ፡ ግብአተ መሬቶም አብ ገዳም ደብረ ምእዋን አቡነ ብጽእ አምላኽ ጐደይቲ ተፈጸሙ። ካብ አህጉራዊ ፍጻመታት • ድሕሪ ካልኣይ ኩናት ዓለም፡ አብ ኤውሮጳ እቲ ዝሓየለ ምዃኑ ዝግለጽ ኩናት ሩስያን ዩክሬንን፡ ካብ ዝዓበዩ ክስተታት ዓመተ 2022 እዩ።

ካብ 2014 አትሒዙ እናኸረረ ክመጽእ ዝጸንሐ ዘይምቅዳው ሩስያን ዩክሬንን፡ ብሃገራት ምዕራብን ናይ ምስፍሕፋሕ ጥሙሕ ኪዳን ሰሜን አትላንቲክ - ኔቶንን እናተጓሃሃረ ዝኸፍአ አንፈት ክሕዝ ድሕሪ ምጽናሕ፡ አብ ወርሒ ለካቲት 2022 ናብ ክፉት ኩናት አምራሑ። ፕረዚደንት ሩስያ - ቭላድሚር ፑቲን፡ ብ24 ለካቲት ወጋሕታ፡ አብ ልዕሊ ሃገሩ ተፈጠሩ ንዘሎ 'አሰካፊ' ክብል ዝገለጸ ሰግአት ንምእላይ፡ አብ ልዕሊ ፍሉይ ዒላማታት ዩክሬን 'ወተሃደራዊ ስርሒት' ክካየድ ትእዛዝ ድሕሪ ምምሕልላፉ፡ እቲ ኩናት ብወግዒ ተጀሚሩ። ድሕሪ'ዚ፡ ነቲ ጉዳይ አብ ምጉህሃር ዓቢ ተራ ዝተጸወታን እቲ ኩናት ክውላዕ ቀንዲ ጠንቂ ዝኾነን ሃገራት ምዕራብ፡ አብ ልዕሊ ሩስያ ቦይናዊ እገዳታትን ጸቕጥን ከጽንዓ እንከለዋ፡ ንዩክሬን ድማ ዝዚፍ ወተሃደራዊ፡ ሎጀስቲካውን ፖለቲካውን ደገፍ ክገብራላ ተጓዲዮን። ብጉዳይ ኩናት ዩክሬን አብ ልዕሊኣ ንዝውሰድ ዝኾነ ስጉምቲ፡ ነቲ ግጭት ዘናውሕን መሊሱ ዝሓላልኸን ምዃኑ እትገልጽ ሩስያ፡ ናብ ኤውሮጳ እትገብር ዝነበረት ሰደድ ባህርያዊ ጋዝን ነዳዲን ብልዑል መጠን ከተጉድሎ እንከላ፡ 'ተጸባእቲ' ዝበለተን ሃገራት ዘካይዳኦ ዕድገ ድማ፡ ብሃገራዊ ባጤራኣ - ሩብል ክኸውን ወሲና።

ሃገራት ምዕራብ፡ ብቐንዱ ድማ አመሪካን መሻርኸታን፡ ቀንዲ ግዳያት ናይ'ቲ ሩስያ ዝወሰደቶ ናይ መልሰ-ግብሪ ስጉምቲታት ኰይነን ምህላወን፡ ጸብጸባት ይጠቕሱ። አብ ሓያሎ ሃገራት ኤውሮጳ ዝካየድ ዘሎ ናይ ተቓውሞ ሰልፊታትን ስራሕ ናይ ምቑራጽ አድማን፡ ሳዕቤናት ናይ'ቲ አብ ልዕሊ ሩስያ ዝተወሰደ ስጉምትን ሩስያ ዝሃበቶ መልሰ-ግብሪን ምዃኑ እዩ ዝጥቀስ። ሩስያን ዩክሬንን፡ ነቲ ወተሃደራዊ ረጽሚ ብሰላማዊ መዳይ ንምፍታሕ

ርክባት'ኳ እንተካየዱ፡ ዝጥቀስ ፍረ ከምዘይተረኽቦ፡ በዚ ድማ እቲ ኩናት ንዓመተ 2023 ብዝሓየለን ብዝሰፍሐን መልክዑ ዝቕጽል ከምዝመስል፡ ወተሃደራውያን ተንተንቲ ይእምቱ። • ክሊማዊ ነውጺ ዘንቀሎ ተፈጥሮአዊ ሓደጋታት፡ ኣብ 2022 ከቢድ ሰባዊ፡ ንዋታውን ኣከባብያውን ክሳራታት ከስዕብ እዩ ተራእዩ። ኣብ ዝተፈላለዩ ኩርናዓት ዓለምና ዝተኸሰተ ሓደጋታት ባርዕ ጫካ፡ ማዕበላዊ ዋዒን ዕልቕልቕን፡ ክሳራታቱ ልዕሊ'ቲ ቅድሚኡ ዝነበረ ዓመታት ምንባሩ እዮም ጸብጸባት ዘነጽሩ። ከም ሳዕቤን ናይ'ቲ ክስተት፡ ቊጽሪ ተመዛበልቲ ብደረጃ ዓለም ናብ ሓድሽ ክብረ-ወሰን ከምዝዓረገ ይሕበር። ኣብ ዓመተ 2022፡ ክሊማዊ ነውጺ ብዘኸተሎ ተፈጥሮአዊ ሓደጋታት፡ ብደረጃ ዓለም ኣስታት 230 ቢልዮን ዶላር ቁጠባዊ ክሳራታት ከምዘወረደ፡ ጸብጸባት ውድብ ሕቡራት ሃገራት የረድኡ። ዝዓበዩ ክፋል'ቲ ቊጠባዊ ክሳራታት ኣብ ልዕሊ ኣመሪካ ከምዘወረደ ዝሕብሩ ጸብጸባት፡ ኣብ ወሰናስን ወሽመጥ ፍሎሪዳ ዝተኸሰተ ህብባዊ ማዕበል 'ኢያን'፡ ኣብ 2022 ካብ ዝተኸሰቱ ተመሳሰልቲ ባህርያዊ ሓደጋታት እቲ ዝለዓለ ክሳራ ዘስዓበ ኮይኑ ተመዝጊቡ ከምዘሎ የነጽሩ። ብዘይካዚ፡ ኣብ መፋርቕ ወርሓት ሰነን ሓምለን ኣብ ሰፊሕ ክፋል ኤውሮጳ ዝተኸሰተ ማዕበላዊ ዋዒን ንሱ ዘኸተሎ ሓደጋታት ደርቂን ባርዕን፡ ኣብ'ቲ ኣህጉር ብቐሊል ዘይግመት ቊጠባውን ኣከባብያውን ስንብራት ምግዳፋ ይፍለጥ።

ብሰንኪ'ቲ ማዕበላዊ ዋዒን ሳዕቤናቱን፡ ኣስታት 17 ሺሕ ሰባት ክሞቱ ከለዉ፡ ልዕሊ 30 ቢልዮን ዶላር ቊጠባዊ ክሳራታት ወራዶ። ኣብ ወርሒ ሓምለ ኣብ ብሪጣንያ ዝተመዝገበ ልዕሊ 40 ዲግሪ ሰንት-ግራድ ዋዒ፡ ዓመተ 2022 - ብፍሉይ ሰኒዳቶም ካብ ዝሓለፈት ሳዕቤናት ክሊማዊ ነውጺ እዮም። ብተወሳኺ፡ ኣብ ፓኪስታን ክሊማዊ ነውጺ ብዘኸተሎ ምምኻኽ በረድ፡ ከምኡ'ውን ብርቱዕ ዝናብ ብዘስዓበ ሓደጋታት ዕልቕልቕን ምህማም መሬትን ኣስታት 1,700 ሰባት ህይወቶም ክስእኑ ከለዉ፡ 1.8 ሚልዮን ኣባይቲ ከምዝዓነወን ልዕሊ 4 ሚልዮን ሄክታር ናይ ሕርሻ መሬት ከም እተደምሰሰን፡ ጸብጸባት የረድኡ። ነቲ ተርእዮ ንምምካት ሓባራዊ ስጉምቲ ንምውሳድ ዓሊሙ ዓመታዊ ዝካየድ ኣህጉራዊ ዋዕላ ክሊማ ሕቡራት ሃገራት፡ ኣብ 2022 ኣብ ግብጻዊት ከተማ ሻርም ኣ-ሼኽ ተቓኒዑ። ኣብ'ቲ 197 ሃገራት፡ ወከልቲ ሲቪላዊ ማሕበራትን ካልኣት ትካላትን ዝተረኽቡሉ ኣህጉራዊ ዋዕላ፡ ሃገራት ንምውሳኽ መቐት ዓለም ናብ 1.5 ዲግሪ ሰንት-ግራድ ንምድራት ውሳኔታት ከምዝሓለፈ፡ ክሊማዊ ነውጺ ብዝፈጠሮ ባህርያዊ ሓደጋታት ብዝለዓለ ንዝተጠቐዓ ኣብ ምምዕባል ዝርከባ ሃገራት ድማ ገንዘባዊ ደገፍ ክግበር ኣብ ስምምዕ ከም እተበጽሐ ተገሊጹ። ቀንዲ ጠንቂ ክሊማዊ ነውጺ ኩይነን ዘለዎ

ብቅጥጠባ ዝበልጸጋ ሃገራት ዓለምና፡ ነቲ ክስተት ንምምካት ክኣትዎኦ ዝጸንሐ መብጽዓታት ካብ ምትግባር በኩረን ከምዘለዎ እየን ዝውቀሳ። • ኣብ ነፍሲ-ወከፍ 4 ዓመት ዝካየድ ግጥማት ኩዕሶ እግሪ 'ዋንጫ ዓለም'፡ እቲ ዝሓለፈ ቀረባ እዋን ኣብ ቀጠር ዝተኣንገደ መበል 22 - ሓደ ካብ ዓበይቲ ፍጻመታት ናይ 2022 እዩ ነይሩ። ንፈለግ ግዜ ኣብ ዞባ ማእከላይ ምብራቕ ዝተኣንገደን ቅድሚኡ ካብ ዝነበሩ ግጥማት ዋንጫ ዓለም ዝበለጸ ምንባሩ ብ'ፊፋ' ዝተመስከረሉን ግጥማት ኩዕሶ እግሪ ዋንጫ ዓለም 2022፡ ካብ 20 ሕዳር ክሳብ 18 ታሕሳስ እዩ ተሰላሲሉ። ዋንጫ ዓለም 2022 - ቐጠር፡ ካብ'ቲ ቅድሚኡ ዝተካየደ ውድድራት ፍሉይ ዝገብሮ፡ ኩነታት ኣየር ኣኣንጋዲት ሃገር ኣብ ግምት ብምእታው፡ ኣብ ወቕቲ ሓጋይ ምክያዱ እዩ።

እቲ 32 ሃገራውያን ጋንታታት ዝተሳተፉኦን 64 ግጥማት ዘኣንገደን ውድድር፡ ዝበለጸ ጸጥታዊ፡ ስፖርታውን ባህላውን ስነ-ምግባር ዝተንጸባረቐሉ ምንባሩ፡ ፕረዚደንት 'ፊፋ' - ኢንፋንቲኖ ንምዕከናት ዜና ገለጹ። ካልእ ኣብ'ዚ ዋንጫ ዓለም ጐሊሑ ዝተራእየ እንተሎ፡ ሃገራዊት ጋንታ ሞሮኮ ዘመዝገበቶ ታሪኻዊ ዓወት እዩ። እታ ሃገራዊት ጋንታ፡ ኣብ'ዚ ናይ ሎሚ ዓመት ውድድር፡ ነተን ጎባልል ኤውሮጳ ዝበሃላ ሃገራውያን ጋንታታት ቤልጅዮም፡ ስጳኛን ፖርቱጋልን ብምስፍር፡ ናብ ግጥማት ፍርቂ ፍጻሜ ዝበጸሐት ናይ ፈለግ ኣፍሪቃዊት ጋንታ ክትከውን በቐዓ ኣላ። ኣብ መወዳእታ፡ ሃገራዊት ጋንታ ሞሮኮ፡ ምስ ሃገራዊት ጋንታ ክሮኤሽያ ኣብ ዘካየደቶ ናይ ደረጃ ግጥም ተሳቢራ ራብዓይ ደረጃ ክትሕዝ እንከላ፡ ኣብ መንጎ ሃገራውያን ጋንታታት ኣርጀንቲናን ፈረንሳን ዝተካየደ ናይ ፍጻሜ ግጥም ድማ፡ ብዓወት ሃገራዊት ጋንታ ኣርጀንቲና ተዛዚሙ። ሃገራዊት ጋንታ ኣርጀንቲና፡ ነቲ ድሕሪ 1986 ዋንጫ ንምልዓል ዝነበራ ናይ 36 ዓመታት ሕልሚ ክሰምረላ እንከሎ፡ ሓለቓ ጋንታኣ ሊዮኔል ሚሲ፡ ዝበለጸ ተጻዋታይ ግጥማት ዋንጫ ዓለም ቐጠር 2022 ኩይኑ። • ኣብ 2022፡ ብሕማምን ካልእ ጠንቂታትን ሓያሎ መራሕቲ ሃገራት፡ ፖለቲከኛታትን ስነ-ጥበባውያንን ብሞት ተፈልዮም እዮም። ንግስቲ ኤልሳቤጥ ዳግማዊት ናይ ብሪጣንያን ቀዳማይ ሚኒስትር ጃፓን ነበር - ሺንዞ ኣቤን ከም ኣብነት ምጥቃስ ይከኣል። ን70 ዓመታት ንዓባይ ብሪጣንያ ዝመርሐት ንግስቲ ኤልሳቤጥ - ዳግማዊት፡ ኣብ ወርሒ መስከረም ኣብ መበል 96 ዓመት ዕድመኣ ብሞት ምፍላያ፡ ዓመተ 2022 ካብ ዝሰነደቶም ቀንዲ ፍጻመታት ሓደ እዩ። ኣብ እዋን መሪሕነታ 15 ቀዳሞት ሚኒስትራት ብሪጣንያ ዝሸመት ንግስቲ ኤልሳቤጥ፡ ብደረጃ ዓለም ኣብ ንግስነታዊ ስልጣን ዝነውሐ ዓመታት ካብ ዘገልገሉ ምዃና እዩ ዝሕበር። ቀዳማይ ሚኒስትር ጃፓን ነበር - ሺንዞ ኣብ፡ ኣብ

ወርሐ ሐምሌ 2022 ኣብ ልዕሊኡ ብዝተፈጸመ መጥቓዕቲ ፈኩስ ብረት፡
ኣብ መበል 67 ዓመት ዕድመኡ ተቐቲሉ። ሺንዞ ኣበ፡ ኣብ ታሪኽ ጃፓን፡
ከም ቀዳማይ ሚኒስትር ንዝነውሐ እዋን ኣብ ሰልጣን ዝጸንሐ እዩ።

ሓዳስ ኤርትራ